

UMEÅ och VASA 2030

– gränslösa möjligheter i en hållbar tillväxtregion

Rapport över genomförda aktiviteter 2024

UMEÅ
KOMMUN

V A A S A .
V A S A .

Innehåll

Inledning	5
Sammanvägd nulägesbedömning Umeå–Vasa	6
Fokusområde 1: Ett innovativt, integrerat, växande och hållbart näringsliv	8
Fokusområde 2: En konkurrenskraftig region som attraherar talanger	10
Fokusområde 3: Attraktiva stads- och livsmiljöer	12
Fokusområde 4: Umeå och Vasa – Gemensamma upplevelser	14
Kommunikation	16

FOTOGRAFIER

s.1 Kimmo Makkonen, s.6 Umeå kommun,
s.9 Christoffer Björklund, s.12 Umeå kommun, s.15 Rauli Lehto

Inledning

Under 2024 fortsatte det gemensamma strategiarbetet mellan Umeå och Vasa. På följande sidor summerar vi vad som gjorts. Arbetsgrupperna har under året som gått haft olika förutsättningar att hitta tillfällen till samarbete. Övergripande är det viktigt att säga att vi rör oss framåt mot den vision som beslutades när planen antogs.

Tillsammans jobbar vi för att främja hållbar tillväxt och välfärd i hela regionen genom att ge människor, företag och andra organisationer likvärdiga förutsättningar. Det tar tid att hitta nya arbetssätt och vi gör det med delaktighet och jämlikhet i fokus. ●

Sammanvägd nulägesbedömning Umeå–Vasa

3

Umeå och Vasa uppvisar båda en dynamisk och positiv utveckling, men med olika profiler. Båda kommunerna visar stark tillväxt inom sysselsättning, befolkning och utbildning, men skillnaderna ligger i tillväxtens struktur och långsiktiga robusthet.

Vasas utveckling drivs i hög grad av industriell tillväxt, särskilt inom energiteknologi. Genom klustret EnergyVaasa och det växande GigaVaasa-området har staden en tydlig spets inom framtidsbranscher såsom batteriteknik, elektrifiering, förnybar energi och smarta elnät. Den industriella sysselsättningen ökar

snabbt, i synnerhet genom rekrytering av personer med utländsk bakgrund, vilket understryker Vasas ökande internationella profil och beroende av invandring.

Umeå å andra sidan har en bredare ekonomisk bas, där tillväxten sker inom flera branscher samtidigt. Kommunens höga andel eftergymnasialt utbildade och starka universitetskoppling möjliggör en god tillgång på kompetens. En betydande faktor för Umeå är den höga kvarstanningsgraden bland studenter, vilket ger långsiktig stabilitet i kompetensförsörjningen och bidrar till den breda branschbred- den i näringslivet.

Både Umeå och Vasa har en stark inflyttning av unga, vilket bidrar till arbetsmarknadens vitalitet. Samtidigt är båda kommunerna drabbade av låg nativitet, vilket på sikt riskerar att minska antalet födda och försvaga den demografiska balansen. Vasas tillväxt är redan beroende av utländsk arbetskraft. Umeå behöver fortsatt locka och behålla internationella studenter och specialister. Inflyttning av särskilt unga vuxna och internationell arbetskraft är därmed avgörande för fortsatt tillväxt.

En kritisk gemensam utmaning är det snabbt vikande bostadsbyggandet. Båda kommunerna måste säkerställa ett tillräckligt utbud av bostäder, särskilt hyresrätter för unga och nyinflyttade, för att bibehålla sin attraktionskraft. I Vasa har nyproduktionen rasat och lett till en brist på små hyresbostäder, särskilt för studenter och unga. Umeå har haft hög bostadsproduktion historiskt, men även där minskar antalet nya byggprojekt, vilket kan bli en flaskhals för fortsatt tillväxt och inflyttning. ●

4

Fokusområde 1: Ett innovativt, integrerat, växande och hållbart näringsliv

Projektet Bothnia Green Energy, som stöder utvecklingen av hållbara energilösningar pågår och ett konkret resultat är Kvarkenrådets nya Energiberedning där sex energibolag, bl.a Umeå Energi och Vasa Elektriska, samt universiteten ingår.

Inom projektet har fyra innovationspiloter valts ut där energibolagen tillsammans med små och medelstora företag jobbar med framtidens energilösningar. Utöver detta har det under året varit frekventa utbyten mellan Vasa Elektriska och Umeå Energi. Primärt har det handlat om att dela erfarenheter inom området storskalig energilagring och etableringen av Mana och Liquid Wind på Umeå Eco Industrial Park.

Det andra projektet som pågår är Bothnian Coastal Route där den finska och svenska kusten i Bottenviken marknadsförs och utvecklas för att bli en unik året runt besöksanledning. En webbsida för researrangörer har tagits fram¹, 1300 researrangörer har nåtts av nyhetsbrev och marknadsföring har genomförts i tjugo italienska medier. Parallellt har ett kompetensnätverk skapats med lokala reseföretag i området.

Diskussioner förs hur vi ska kunna göra vår gemensamma region mer känd internationellt. En del av kommunikationsavdelningen från Umeå besökte sina kolleger i Vasa gällande detta tema under hösten 2024. ●

<https://bothniancoastalroute.com/>

Fokusområde 2:

En konkurrenskraftig region som attraherar talanger

7

Förutsättningar för en gemensam statistikdatabas har undersökts men kunde inte slutföras under året. Flera regionvisa marknadsföringskampanjer för att locka arbetskraft har genomförts. Arbetet med integration av internationell arbetskraft pågår intensivt inom respektive stad. Vasas Job shadow-utbyte möjliggjorde att en person från Vasa fick följa med välfärds- och strategiarbetet vid Umeås nya strategiavdelning under några veckors tid.

För att göra vår region mera känd i Norden deltog Vasaregionen och Umeå i Meet&Match-rekryteringsmässan i Skellefteå i november 2024. Bägge sidor deltog också på EmigrationExpo 24 i Holland i april 2024.

Tillsammans med Kvarkenrådet har det kartlagts underlag för ett gemensamt projekt med syfte att branda Kvarkenregionen. Projektet beviljades inte finansiering år 2024 och ett nytt försök görs under 2025.

För att skapa förutsättningar för utländsk arbetskraft att integrera sig genomfördes en benchmarking-resa till Umeå i oktober 2024, representanter från Vasa träffade Gateway Umeå-projektet och representanter för Region Västerbotten.

När det gäller tillgången till och behovet av arbetskraft har VASEKs representant under det gångna året gjort företagsbesök hos lokala företag. Vidare har tillgängliga informations-

källor för arbetskrafts- och kompetensbehov kartlagts på finska sidan (inklusive Arbetskraftsbarometern, tillgång till och matchning av arbetskraftsrapporten samt Statistikcentralens statistikdatabaser). Handelskammarens Business Panel-undersökningar har också noterats. Det finns också möjlighet att få skräddarsydd information från arbetsförmedlingens databas via NMT-centralen.

Ändringar i Attraktiva Vasaregionen-projektet syftar också till att stödja företags beredskap att anställa internationella talanger. Samarbetet med andra projekt med samma fokusgrupp har inletts. För att stödja medföljande familjemedlemmar som väljer att flytta till vår region uppdateras flyttinformation och hemsidor

för Vasaregionen inom Attraktiva Vasaregionen-projektet för att göra dem mer tilltalande.

Samarbetet mellan de som jobbar med regionens attraktivitet har utökats genom diskussioner med Visit Vaasa för att öka medvetenheten om regionens arbetsmöjligheter för turister.

För att informera regionens studenter om praktikplatser har branschvisa rekryteringsevent för högskolestuderande inom ekonomi, förvaltning, energi, IT, juridik, social- och hälsovård genomförts. Talent Forum Vasa, en gemensam rekryteringsmessa för alla sex högskolor, hölls i januari 2024 med cirka 60 utställare och över 1300 studenter. ●

8

Fokusområde 3: **Attraktiva stads- och livsmiljöer**

En av huvudmålsättningarna för detta fokusområde har varit att på bred front prioritera pågående initiativ för en fast förbindelse över Kvarken. Umeå och Vasa har intensifierat sitt samarbete kring frågan, bland annat i samband med yttrande över remiss från den svenska Havs och vattenmyndigheten.

Städerna har ingen representant i arbetsgruppen för utredningen utan representeras av Kvarkenrådet. I början av september genomförde den finländska utredningsgruppen en studieresa till Umeå och Vasa. I oktober 2024 har städerna lämnat synpunkter på de förslag till sträckningar och anslutningar som utredningen studerar.

Umeå kommun, Vasa stad, Umeå kommunföretag, Umeå Hamn AB samt Kvarken Ports har undertecknat ett MOU gällande bland annat fossilfri förbindelse mellan städerna år 2030.

Under hösten 2024 drevs arbetet med den Gröna korridoren vidare tillsammans med Den Norske Veritas (DNV) som har Umeå-Vasa som ett case i pågående projekt.

Under hösten 2023 träffade Umeå kommuns företrädare för Region Västerbotten och påtalade vikten av att lyfta den öst-västliga förbindelsen och hur den behöver stärkas på olika sätt. Detta resulterade i att det blev ett tema på invigningen av Västerbotten på Grand 2024 i Stockholm. Den öst-västliga förbindelsen var också huvudtema vid Mötesplats Lycksele 2024 och Vasa Future Festival som hölls i augusti 2024.

Ambitionen är att stärka våra positioner inom Ten-T nätverket. Revideringen av Ten-T förordningen beslutades preliminärt i december 2024. Umeå utpekas i det reviderade förslaget till Ten-T förordning som Urban Nod. Aktiviteten att få in Vasa hamn i Ten-E pågår med finska ministeriet.

En kartläggning av vilka internationella nätverk båda städerna ingår i har utförts. ●

Fokusområde 4: Umeå och Vasa – Gemensamma upplevelser

13

Inom projekten Cultural Platform Kvarken, Kvarken Film Network, Botnia Coastal Route har man bland annat marknadsfört Kvarkenregionen i elva olika städer i Europa, och inbjudit in influencers till Kvarken. Inom projektet genomfördes även två workshops för kulturaktörer i Kvarkenregionen för att sondera behovet av ett större projekt.

Nordens dag ordnades i kulturhuset Väven, Umeå i mars där Vasa Teater och Vasa stad ordnade program för barnfamiljer. Samarbetet med Umeå gällande Konstens Natt 2024 i Vasa har även förverkligats. I Vasa körfestival deltog hundra sångare från Umeå.

Umeå biblioteksförvaltning besökte Vasa i april 2024.

Allt fler större evenemang ordnas och marknadsföringskampanjer som görs på båda sidorna av Kvarken utvärderas och följs av båda Visit-bolagen.

Vasa och Umeå har beviljat ekonomiskt stöd till föreningar för att främja samarbete; bland annat till konstnärsföreningarna för att ordna utställningar.

På Vasa Elektriska Arena ordnades en innebandymatch där Umeåklubben IBK Dalen spelade

mot Seinäjoen Peliveljet från Seinäjoki. Innebandyklubben IBK Dalen från Umeå spelar i Svenska Superligan för herrar. Seinäjoen Peliveljet (SPV) spelar i sin tur i F-ligan, som är den högsta serien i innebandy i Finland. Vasa stad ansvarade för ordnandet och marknadsföringen av evenemanget.

Gällande det utökade internationella samarbetet fick Vasa och Umeå stor uppmärksamhet under European Week of Regions and Cities i Bryssel, där representanter från Vasa presenterade den gemensamma strategin under rubriken: Multi-level governance – dual use of infrastructure.

I juni 2024 sammanstrålade fyra representanter från Cherson och tre representanter från Vasa i Umeå för att under en veckas tid diskutera stadsplanering i de tre olika länderna och hur Vasa och Umeå kan hjälpa Cherson med deras återuppbyggnadsarbete. Trots pågående krig planerar de framtiden med tillförsikt.

En kartläggning av vilka internationella nätverk båda städerna ingår i har utförts. ●

14

Kommunikation

Samarbetet mellan Vasa och Umeå har under året blivit tätare genom en rad kommunikationsåtgärder. Syftet är att öka medvetenheten om samarbetet mellan städerna och stärka den regionala gemenskapen. En stor del av kommunikation och marknadsföring sker också naturligt inom respektive fokusområde (till exempel VisitVaasa och VisitUmeå).

Vasa och Umeå har kommit överens om en gemensam användning av hashtaggar för att bättre synliggöra samarbetet. Hashtaggar är #VaasaUumaja (Umeå använder: #UmeåVaasa) #strategia #VasaUmeå #strategi.

Vasa har i sin aktiva närvaro på LinkedIn på ett proaktivt sätt synliggjort samarbetet ett flertal gånger under 2024. Inläggen behandlade bland annat publiceringen av samarbetsrapporten, Umeå regionråds och kommunikationskollegornas besök i Vasa, Wasaline, Nordens dag samt vår gemensamma synlighet under European week of Cities and Regions i Bryssel 2024. Umeå har gjort liknande insatser men inte i samma omfattning som Vasa.

På Barn med på jobbet-dagen fick barnen lösa en gåta som gällde Vasas vänort Umeå och man informerade också om detta på stadens intranät.

I Umeå togs en fotoutställning fram för hamn-terminalen. Syftet är att skapa en trevligare inramning vid resa samtidigt som unika motiv lyfts fram. Samtal förs om en förlängd utställning som går mellan terminalerna i Vasa respektive Umeå.

Betald reklam riktad till Umeå har använts i sociala medier för Konstens natt och Roland Perssons utställning på Österbottens museum. Även allmän kulturreklam, som styrs till sidan vaasa.fi/kulttour, har använts i sociala medier. På sidan kan man köpa biljetter till teaterföreställningar, konserter och museer. Där finns även aktuella kulturartiklar.

På Vasas webbplats har man skapat en ny helhet för vänorterna där Umeå har fått en egen plats. På webbplatsen vasa.fi finns Umeå-Vasa strategin samt de årliga rapporterna publicerade. Information om strategiarbetet har också synliggjorts på respektive intranät.

I Vasa stads invånartidning presenterades evenemangstips i Umeå. På Wasalines skärmar visades även reklam för utställningar på Vasas museer i februari, maj och september 2024. Möjligheten att länka Umeås evenemang till evenemangskalendern på Vasas webbplats utreddes, men av tekniska skäl var det dock inte möjligt. ●

UMEÅ
KOMMUN

V A S A .
V A S A .